

PROF. DR HAB. MICHAŁ ŁESIÓW

15 lipca 2016 r. zmarł prof. dr hab. Michał Łesiów, polski filolog i językoznawca pochodzenia ukraińskiego, twórca slawistyki i ukrainistyki lubelskiej., członek czynny Wydziału Historyczno-Filologicznego TN KUL.

Michał Łesiów urodził się 3 maja 1928 r. we wsi Huta Stara na Tarnopolszczyźnie z ojca Ukraińca i matki Polki. „Tak się złożyło, że już jako mały chłopiec rozmawiałem w dwóch językach. Z ojcem i jego rodziną rozmawiałem po ukraińsku. Z mamą po polsku” – wspominał. W 1946 r. po śmierci ojca jego rodzina, matka i cztery siostry, korzystając z możliwości repatriacji, przenieśli się do wsi Zielin w ówczesnym województwie szczecińskim. W Gryfinie uzyskał tzw. małą maturę (1948), natomiast w Niższym Seminarium Duchownym w Gorzowie Wielkopolskim dużą maturę (1950) oraz maturę państwową. Studiował polonistykę na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, uzyskując w 1955 r. magisterium na podstawie pracy *Gwara mieszkańców wsi Huta Stara w byłym powiecie buczackim* (promotor: Tadeusz Brajerski). Od 1956 r. był pracownikiem Katedry Języka Polskiego UMCS. W 1962 r. obronił pracę doktorską *Język dramatów zachodnioukraińskich XVII-początek XVIII wieku* na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Promotorem pracy był Leon Kaczmarek. W 1969 r. został docentem, w 1973 r. uzyskał habilitację na podstawie pracy *Terenowe nazwy własne Lubelszczyzny*. W 1983 r. otrzymał tytuł naukowy profesora. W latach 1969-1991 był kierownikiem Zakładu Filologii Rosyjskiej (następnie Zakładu Języka Rosyjskiego) oraz w latach 1992-1998 Zakładu Filologii Ukraińskiej. W latach 1973-1976 był dyrektorem Instytutu Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej UMCS, a okresie 1981-1984 pełnił funkcję Dziekana Wydziału Humanistycznego UMCS. Od 1981 r. ponownie związał się z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, gdzie prowadził zajęcia zlecone. Od 1990 r. został zatrudniony na KUL jako profesor nadzwyczajny. W latach 1989-1998 kierował Sekcją Filologii Słowiańskiej KUL, będąc jednocześnie kierownikiem Katedry Języków Słowiańskich

KUL. W 1973 r. prowadził wykłady na Harvard University, a w 1986 r. był *visiting professor* na Uniwersytecie Minnesota w Minneapolis. Przez wiele lat współpracował z Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie, prowadząc tam zajęcia dla grekokatolickich kleryków.

Badania naukowe Profesora dotyczyły dialektologii, onomastyki, historii języka, folklorystyki oraz współczesnego języka rosyjskiego i ukraińskiego. Szczególną wagę przykładał do badań terenowych nad gwarami Lubelszczyzny oraz nazwami terenowymi. Zajmował się też pograniczem polsko-ukraińskim, a zwłaszcza folklorem, czego świadectwem są liczne edycje twórczości ludowej zwłaszcza z regionu lubelskiego. Wypromował 20 doktorów oraz blisko 600 magistrów filologii rosyjskiej, ukraińskiej i słowiańskiej.

Jest autorem ponad 800 publikacji, w tym 8 książek, ponad 400 prac o charakterze naukowym i popularnonaukowym, poświęconych głównie językowi ukraińskiemu i polsko-ukraińskim związkom językowym, oraz kilkuset artykułów publicystycznych. Wybrane publikacje: *Terenowe nazwy własne Lubelszczyzny* (1972); *Słownictwo języków słowiańskich w aspekcie porównawczym: materiały Sesji Naukowej w Lublinie w dniach 4-5 listopada 1983 r. z okazji 20-lecia rusycystyki lubelskiej* (1987); *Ukraina wczoraj i dziś* (1994; 1995); *Škil'na gramatika ykraïns'koï movi* (1995); *Studia z językoznawstwa słowiańskiego* (1995, red. wraz z M. Sajewiczem); *Ukraïns'ki govîrki u Pol'sčï* (1997); *Rola kulturotwórcza ukraińskiej cerkwi grekokatolickiej* (1999; 2001); *Z badań nad polsko-ukraińskimi powiązaniem językowymi* (2003, red. wraz z D. Buczką); *Mikrotoponimia na pograniczach językowo-kulturowych: materiały z XVII Konferencji Podlaskiej* (2005, redakcja wraz z M. Olejnikiem); *O Ukrainie: prawie wszystko!?* (2011, współautor: Marek Melnyk). Wydania dzieł innych autorów ze wstępem i w opracowaniu M. Łesiowa: P. HOŁYSZOWA, *Nasze wesele* (1966, wstęp i oprac.); W. KUNYSZ, *Wesele kraczkowskie* (1968, wstęp i oprac.); P. HOŁYSZOWA, *O grudko mojej ziemi* (1976, wybór, oprac. i posłowie); *Współczesne podania ludowe* (1982, wybór, wstęp i oprac.); S. SIDORUK, *Nad Bugom* (1983, wstęp i oprac.); W. Lipowski, *Puszczy granie* (1983, wybór i posł.); *Cudowny bijak: bajki ludowe współcześnie pisane* (1984, wybór, wstęp i oprac.); J. WICHRAKKA, *Opowiadania ludowe* (1984, wybór, oprac., słowo wstępne); *Nad ołtarzem pól: antologia religijnej poezji ludowej Lubelszczyzny* (1986, wybór i słowo wstępne); J. KRÓL, *Biją dzwony* (1988, wybór i wstęp); W. KOCZOT, *Z pól i łąk* (1990, wybór, oprac., posł.).

Był członkiem Komitetu Słowianoznawstwa PAN (od 2000 r. przewodniczącym), Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych przy Oddziale PAN w Lublinie, członkiem Ukraińskiej Wolnej Akademii Nauk w USA,

Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Towarzystwa Naukowego KUL, Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, Międzynarodowej Asocjacji Ukraińców, Towarzystwa Naukowego im. T. Szewczenki, Stowarzyszenia Twórców Ludowych, Południowo-Wschodniego Instytutu Naukowego w Przemyślu. Wchodził też w skład Rady Naukowej Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie.

Został odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Oficerskim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Medalem „Memoria iustorum”, a Jan Paweł II przyznał mu Medal „Pro Ecclesia et Pontifice”.

Zmarł 15 lipca 2016 r. Uroczystości pogrzebowe, którym przewodniczył ks. Eugeniusz Popowicz, greckokatolicki arcybiskup metropolita przemysko-warszawski, odbyły się 22 lipca 2016 r. o godz. 13.00 w cerkwi pw. Opieki Matki Bożej przy ul. Lubelskiej 12 w Olsztynie, ceremonia pochówku zaś na Cmentarzu Komunalnym przy ul. Poprzecznej.

Opracował Stanisław Sarek

Bibliografia: Michał Łesiów, https://pl.wikipedia.org/wiki/Micha%C5%82_%C5%81esi%C3%B3w; *Śp. Prof. dr hab. Michał Łesiów*, <http://www.umcs.pl/pl/umcs-aktualnosci,1,zmarl-sp-prof-dr-hab-michal-lesiow,38874.chtm>; *Ukraińcy. Pożegnaliśmy profesora Michała Łesiowa*, <http://ukraincy.wm.pl/372350,Pozegnalismy-profesora-Michala-Lesiowa.html#ixzz4aFk0z5Vn> (02.03.2016).

Fotografia za: <http://www.umcs.pl/pl/umcs-aktualnosci,1,zmarl-sp-prof-dr-hab-michal-lesiow,38874.chtm>